

LIBRIS

We know
books

UNIVERS ENCICLOPEDIC GOLD

Str. Luigi Cazzavillan nr. 17, sector 1, București, 010784

e-mail: difuzare@universenciclopedic.ro

www.universenciclopedic.ro

Tiparul executat la Regia Autonomă „Monitorul Oficial”

Coperta: Silviu IORDACHE

Tehnoredactor: Mariana MÎRZEA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Pană Dindelegan, Gabriela

Limba română. Exerciții normative / Gabriela Pană Dindelegan,

Raluca Brăescu, Cristiana Arangelovici. - București: Univers

Enciclopedic Gold, 2024

ISBN 978-606-096-484-1

I. Brăescu, Raluca

II. Arangelovici, Cristiana

811.135.1

GABRIELA PANĂ DINDELEGAN

RALUCA BRĂESCU

CRISTIANA ARANGHELOVICI

LIMBA ROMÂNĂ

EXERCIȚII NORMATIVE

UE UNIVERS
ENCICLOPEDIC
GOLD

Revizie: Isabela NEDELCU

Cuprins

INTRODUCERE		7
ABREVIERI		10
A. CULEGERE DE EXERCITII	Cerințe	Rezolvări
I. Fonetică și ortografie	11	
Litere (simple sau duble) și sunete (vocale, semivocale, diftongi, triftongi, hiat, consoane); corespondența literă-sunet	11	60
Reguli de scriere și pronunțare literară	15	65
Accentuarea corectă a cuvintelor	17	67
Scrierea și pronunțarea cuvintelor compuse	18	69
Scrierea și pronunțarea împrumuturilor	19	71
Scrierea cu literă mare sau mică	21	73
Scrierea și pronunțarea numelor proprii	22	75
Scrierea corectă a abrevierilor	23	76
Despărțirea cuvintelor la capăt de rând	23	77
II. Folosirea corectă a semnelor ortografice și de punctuație	25	81
III. Gramatică și ortografie	30	90
PĂRȚILE DE VORBIRE FLEXIBILE	30	90
Substantivul și articolul hotărât	30	90
Adjectivul	33	94
Pronumele și adjectivul pronominal	34	95
Numeralul	37	103
Verbul	39	105
PĂRȚILE DE VORBIRE NEFLEXIBILE	43	113
Adverbul, prepoziția, conjuncția	43	113
IV. Sintaxă	50	127
V. Lexic, formare a cuvintelor, stilistică	54	135
Rezolvări	60	

B. CAIET DE EXERCIȚII	144
I. Fonetică și ortografie	144
Litere (simple sau duble) și sunete (vocale, semivocale, diftongi, triftongi, hiat, consoane);	
corespondența literă-sunet	144
Accentuarea corectă a cuvintelor	147
Scrierea și pronunțarea împrumuturilor	149
Despărțirea cuvintelor la capăt de rând	151
II. Folosirea corectă a semnelor ortografice și de punctuație	153
III. Gramatică și ortografie	159
PĂRȚILE DE VORBIRE FLEXIBILE	159
Substantivul și articolul hotărât	159
Adjectivul	161
Pronumele și adjectivul pronominal	162
Numeralul	163
Verbul	164
PĂRȚILE DE VORBIRE NEFLEXIBILE	170
Adverbul, prepoziția, conjuncția	170
IV. Sintaxă	172
V. Lexic și stilistică	176
Rezolvări parțiale	181
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	190

INTRODUCERE

Cartea *Limba română. Exerciții normative* este concepută ca o continuare a ÎOOP⁶ (*Îndreptarul ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație*, 2024), având rolul să adâncească, prin exerciții normative, latura aplicativă a *Îndreptarului*, cea care asigură utilizarea în practica lingvistică a informației conținute în *Îndreptar*. Cele două cărți (*Îndreptar* și *Exerciții normative*) se „susțin” una pe alta în obiectivul lor comun normativ și prescriptiv. În raport cu *Îndreptarul*, interesat de aspectele normative din domeniul foneticii, al ortografiei, al flexiunii și al punctuației, cartea *Limba română. Exerciții normative* își lărgeste aria de interes și asupra aspectelor normative din domeniul sintaxei, al lexicului și, în mai mică măsură, al stilisticii.

Lucrarea are o largă destinație, adresându-se în primul rând școlii, dar și dincolo de școală, tuturor celor interesați de folosirea corectă a propriei limbi. Specialiști și nespecialiști pot beneficia, deopotrivă, de sinteza normativă oferită de această carte (inventar de greșeli organizate pe domenii lingvistice, explicare a greșelilor, înțelegerea apariției lor, examinarea relației variație – normă lingvistică).

Destinația preponderent școlară explică și interesul special pentru chestiuni cu importanță didactică, precum: clase cu particularități speciale de flexiune (termeni cu flexiune neregulată, cu flexiune hibridă, cuvinte cu paradigmă defectivă, cuvinte invariabile, paronime, omonime totale sau parțiale, grupuri locuționale vs grupuri analizabile, cuvinte polifuncționale etc.), urmărindu-se aprofundarea informației descriptiv-flexionare.

Includerea lor în exerciții răspunde cerințelor imediate ale școlii, unde calificarea și descrierea gramaticală a formelor ocupă un rol important.

Pentru accesibilitate, am încercat, pe cât posibil, să evităm terminologia prea specializată și explicația prea „înaltă”, păstrându-ne la nivelul programelor școlare în vigoare și al gramaticii școlare elaborate în 2022¹. Noutățile terminologice, în măsura în care, totuși, apar, au fost însoțite de glosări și de explicații suplimentare. Ca reper normativ, raportarea s-a făcut la lucrările normative în vigoare, DOOM³ (2021) și ÎOOP⁶ (2024). De altfel, rezolvarea multor exerciții cere consultarea lucrărilor normative mai sus indicate.

Cartea este organizată în două părți: **o primă parte, Culegerea de exerciții, cu 151 de exerciții rezolvate**, distribuite pe domenii lingvistice (fonetică și ortografie, semne ortografice și de punctuație, flexiune, părți neflexibile, sintaxă, lexic și stilistică²), alcătuită din formularea cerințelor, urmată de **rezolvarea integrală** a tuturor exercițiilor; **o parte a doua, Caiet de exerciții**, constând dintr-un **set de 80 de exerciții**, unele (cele mai dificile) rezolvate, altele nerezolvate, concepute spre a fi „lucrate” direct pe caiet. Exercițiile, mai ales cele rezolvate din prima parte, sunt însoțite de **comentarii**, extrem de utile pentru a înțelege tipul de greșeală, circumstanțele care favorizează apariția greșelii, dificultăți și „capcane” lingvistice, cazuri de variație liberă. Comentariile asigură, pe lângă inventarierea și corectarea greșelilor, și înțelegerea și explicarea apariției lor; numai dacă le înțelegi, le și poți evita.

Diversitatea tematică și tipologică a exercițiilor, varietatea domeniilor acoperite, introducerea comentariilor asigură

¹ GLRG = Gabriela Pană Dindelegan (coord.), 2022, *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, ediția a II-a, București, Univers Enciclopedic Gold.

² În prezentarea exercițiilor, s-a urmărit păstrarea ordinii și a titlaturii subcapitolelor din ÎOOP⁶, ceea ce ușurează relaționarea părții teoretice din *Îndreptar* la cea aplicativă din exerciții.

„deschiderea” spre cât mai numeroși utilizatori și cât mai numeroase obiective (de la obiectivul strict școlar, incluzând diverse examene ale ciclului școlar, la obiective și destinatari din afara învățământului), cartea adresându-se tuturor celor interesați să vorbească și să scrie cât mai corect românește. Faptul că inventarul de greșeli include, pe lângă fondul vechi de cuvinte, și numeroase neologisme, selectate în funcție de gradul lor de necesitate, de adaptare și de dificultate, face din *cartea de exerciții* un instrument normativ foarte eficient și de mare actualitate.

Gabriela Pană Dindelegan

ABREVIERI

Ac = acuzativ
 art. = articol, articulat
 D = dativ
 engl. = engleză
 f. = feminin
 fam. = familiar
 G = genitiv
 înv. = învechit
 m. = masculin
 m.m.c.p. = mai-mult-ca-perfect
 N = nominativ
 perf. s. = perfect simplu
 pers. = persoana
 pl. = plural
 pop. = popular
 sg. = singular
 tehn. = tehnic
 vs = versus

CULEGERE DE EXERCIȚII

Cerințe și rezolvări

I. Fonetică și ortografie

Litere (simple sau duble)
 și sunete (vocale, semivocale, diftongi, triftongi, hiat,
 consoane); corespondența literă-sunet

1. În care dintre următoarele forme: *albaștri, arici, atunci, baie, băiat, bici, (a) bombăni, buruiană, cărți, ceai, chiar, cine, copaci, crai, cunoștință, ginere, giulgiu, high-life, live, orice, porți, premiu, socri, știință, uliu, ulmi, urși, i funcționează:*

- (a) vocalic
- (b) semivocalic
- (c) șoptit/nonsilabic
- (d) cu valoare diacritică
- (e) în același timp, vocalic + valoare diacritică
- (f) în câteva împrumuturi, cu altă valoare fonetică decât [i] sau lipsit de valoare fonetică

2. În care dintre următoarele forme: *afluent, aleatoriu, antet, arbore, azalee, bisectoare, bleu, boemă, briefing, cartea, cearșaf, ceartă, cerc, cheesecake, fluture, geană, ger, leasing, pansea, perete, seară, team, e funcționează:*

- (a) vocalic
- (b) semivocalic
- (c) numai cu valoare diacritică

- (d) în același timp, vocalic + valoare diacritică
 (e) în câteva împrumuturi, cu altă valoare fonetică decât [e] sau lipsit de valoare fonetică

3. În care dintre următoarele forme: *alcool, aspectuoasă, aureolă, avocado, balansoar, bleu, country, oaspete, pleoapă, sport, șoaptă, vanitoasă, o funcționează:*

- (a) vocalic
 (b) semivocalic
 (c) în câteva împrumuturi, cu altă valoare fonetică decât [o]

4. În care dintre următoarele forme: *alură, ambiguu, codru, continuu, cuantum, cuarț, furie, giulgiu, meniu, metrou, onorariu, oua, pardesiu, piuliță, puzzle, râu, somptuoasă, summit, uliu, umbră, u funcționează:*

- (a) vocalic
 (b) semivocalic
 (c) în câteva împrumuturi, cu altă valoare fonetică decât [u] sau lipsit de valoare fonetică

5. Din lista următoare: *bodyguard, bypass, byte, cowboy, derby, lobby, party, play-back, replay, rugby, spray, standby, yală, yard, yoga, indicați formele în care litera (grafemul) y apare cu:*

- (a) valoarea lui *i* vocalic
 (b) valoarea lui *i* semivocalic
 (c) altă valoare

6. Din lista următoare: *darwinism, kilowatt, kiwi, show, software, taiwanez, wagnerian, wagon-lit, web, weekend, western, whisky, wireless, wolfram, workshop, scoateți separat cuvintele în care litera w corespunde:*

- (a) unei consoane
 (b) unei vocale
 (c) unei semivocale

7. Precizați câte litere și câte sunete are fiecare cuvânt din lista următoare:

arici, axă, pix, ceas, geam, ghicitoare, gingie, junghi, minge, muchie, pietricică, social, urâcios, vechi

8. Selectați din exemplele de mai jos cuvintele în care numărul de litere este diferit de numărul de sunete:

caraghios, cărucior, cerceļuș, cugetător, intervenție, exil, stoarce, terci, urgie, zoom

9. Indicați pentru fiecare serie de mai jos numărul total de diftongi, triftongi, hiaturi:

(a) *soare, ceapă, learcă, beată, auriu*

diftongi =

triftongi =

hiaturi =

(b) *seif, eucalipt, gheată, lăcrămioară, supravegheau*

diftongi =

triftongi =

hiaturi =

(c) *trainic, cacao, aortă, ciot, lighioană*

diftongi =

triftongi =

hiaturi =

(d) *curtean, realizare, lupoaică, adânceau, azalee*

diftongi =

triftongi =

hiaturi =

(e) *aripioară, coceau, ghiaur, marionetă, geologie*

diftongi =

triftongi =

hiaturi =

10. Fie lista de cuvinte conținând litera x:

anxios, auxiliar, exact, exalta, examen, exaspera, excava, execută, exil, exista, exotic, expediție, explozie, expune, exulta, fix, lux, marxist, prolix, xerox, xilofon. **Extrageți cuvintele în care:**

(a) *x* se rostește [ks]

(b) *x* se rostește [gz]

Suplimentar, indicați șase cuvinte în care, în locul literei x, se folosește în scris grupul cs.

11. Din seriile de mai jos, selectați cuvintele scrise incorect și transcrieți-le cu grafie corectă; formulați regula scrierii corecte cu literă dublă:

(a) *înnainta, înăscut, înămoli, înneca, înnoda, înoi, înnopta, înora*

(b) *interregional, interreligios, interegn*

(c) *transsaharian, transiberian, transudat*

(d) *posttotalitar, posttraumatic*

12. Selectați, din exemplele de mai jos, varianta corectă care conține litere vocalice duble:

alcool – alcol, coperativă – cooperativă, Coreea – Corea, conștiință – conștiință, cunoștință – cunoștiință, fiică – fică, fiindcă – fiindcă, încunoștința – încunoștiința, preerie – prerie, priielnic – prielnic, prooroc – proroc, reziduu – rezidu

13. Exemplele următoare includ grafemele (literele) â, î. Extrageți formele scrise incorect și rescrieți-le respectând normele ortografice:

azvîrli, bineînțeles, dînsul, hotârî, hotărât, hotărîtor, îndemînatic, înnobila, înnoda, înnoptînd, întîi, într-ânsul, înțelege, mîngâia, neîndemânatic, neînțeles, oricând, pârâi, preânscriere, preînfîmpina, reânscriere, romînesc, subâncchiriere

14. Pentru următoarele forme gramaticale: eu, el, ea, ei, ele, ești, e, este, eram, erai, era, există o neconcordanță între aspectul grafic și cel sonor; examinând aspectul sonor, indicați în care dintre formele enumerate aveți:

(a) diftong

(b) triftong

Reguli de scriere și pronunțare literară

15. Din exemplele următoare, alegeți termenii scriși și pronunțați corect cu m sau cu n:

avanpremieră – avampremieră, bomboană – bonboană, input – imput, îmbolnăvi – îbolnăvi, îbulzeală – îbulzeală

16. Alegeți cuvintele scrise corect cu s sau cu z. Verificați cu dicționarele normative, pentru că, în unele cazuri, sunt recomandate ambele variante:

casnă – caznă, cizmă – cismă, corosiv – coroziv, disertație – dizertație, dizident – disident, filozof – filosof, israelian – izraelian, oclusiv – ocluziv, plazmă – plasmă, premiză – premisă, trăznet – trăsnet

17. Identificați cuvintele care se scriu și se pronunță corect cu s sau cu ș:

ascendent – așcendent, spaclu – șpaclu, spagat – șpagat, spalier – șpalier, speraclu – șperaclu, spray – șprei, stachetă – ștacetă, stafetă – ștafetă, stand – ștand, stat (de plată) – ștat (de plată), strand – ștrand, strangula – ștrangula, streang – ștreang, ștras – stras

18. Precizați care dintre următoarele exemple sunt scrise și pronunțate corect cu e sau cu ie la inițială:

iederă – ederă, ieftin – eftin, iemigrant – emigrant, ienupăr – enupăr, iepocă – epocă, iepure – epure, ierarhie – erarhie, ierbicide – erbicide, ierbivor – erbivor, ierburi – erburi, ieșire – eșire

19. Din formele care privesc scrierea și pronunțarea cu a, ă, e sau ea după ș, j, precizați care sunt cele incorecte:

așază – așează, căptușală – căptușeală, deșală – deșeală, fașă – fașe, gogoșerie – gogoșărie, greșeală – greșală, înșală – înșeală, jecmăni – jăcmăni, jărativ – jeratic, lăcătușărie – lăcătușerie, orășeancă – orășancă, păianjăn – păianjen, răgușeală – răgușală, roșată – roșeață

20. Stabiliți care cuvinte se scriu corect cu s sau x:

escapadă – excapadă, escară – excară, escavator – excavator, escortă – excortă, escroc – excroc, esplica – explica, espresor – expresor, espune – expune, exudat – exsudat

21. Arătați care dintre următoarele forme sunt corect scrise cu -o- sau cu -uo-:

afectuos – afectos, defectuos – defectos, maiestos – maiestuos, păgubuos – păgubos, plicticios – plicticos, respectuos – respectos, somptos – somptuos, tumultos – tumultuos, vanitos – vanituos, voluptuos – voluptos

22. Alegeți cuvintele care se scriu și se pronunță corect cu sau fără h la inițială:

heleşteu – eleşteu, heteroclit – eteroclit, hieroglifă – ieroglifă, humor – umor

23. Subliniați cuvintele scrise corect din exemplele de mai jos:

balansoar – balansuar, culoar – culoar, fermoar – fermuar, lavoar – lavuar, patinoar – patinuar, sanctoar – sanctuar, trotuar – trotoar

24. Se dau următoarele perechi de cuvinte; tăiați formele incorecte:

ambulatoriu – ambulator, contradictor – contradictoriu, obligator – obligatoriu, principiu – princip, privilegiu – privilej, salariu – salar, seminaru – seminar, servici – serviciu

25. Se dau perechile de mai jos; subliniați forma corectă:

cangrenă – gangrenă, carafă – garafă, chitară – ghitară, inopinat – inopinant, pamblică – panglică, președenție – președinție, prezumtiv – presumptiv, prompt – promt, ștecar – ștecher, trahee – traheie

Accentuarea corectă a cuvintelor

26. În cuvintele de mai jos, accentul este marcat prin subliniere. Selectați, din fiecare pereche, varianta corectă de accentuare, potrivit normei în vigoare:

acvilă – acvîlă; adică – adică; adidas – adidaș; amicitie – amiciție; anost – anost; arșiță – arșiță; axilă – axilă; butelie – butelie; candid – candid; caracter – caracter; ciment – ciment; cobai – cobai; comando – comando; despot – despot; doctoriță – doctoriță; elector – elector; frânghie – frânghie; furie – furie; gărgăriță – gărgăriță; gîngăș – gîngăș; halteră – halteră; iglu – iglu; jilav – jilav; lipie – lipie; logo – logo

27. Alegeți variantele accentuale corecte, tăindu-le pe cele incorecte:

dumînică – duminică – duminică; dușman – dușman; inspector – inspector; mafie – mafie; maritim – maritim; polip – polip; splendid – splendid; prevedere – prevedere

28. Stabiliți, pentru următoarele forme, perechile de omografe.

Alegeți câte un enunț potrivit pentru fiecare cuvânt, indicând accentuarea diferită și, unde este cazul, și silabația diferită:

acele, apendice, august, colonie, comedie, companie, copii, director, haină, mobilă, mozaic, posturi, vestibul